

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	«Германські мови та література (переклад включно), перша - англійська»
Тривалість викладання	3-4 чверті
Заняття	II семестр 2025/2026 н.р. <u>3 години на тиждень</u>
Практичні	
Мова викладання	<u>англійська, українська</u>

Кафедра, що викладає перекладу
Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://pereklad.nmu.org.ua/ua/Savina.php>
Онлайн-консультації: Savina.Yu.O@nmu.one

Інформація про викладача:

Савіна Юлія Олександрівна (практичні заняття)	кандидат філологічних наук., доцент
Персональна сторінка	https://pereklad.nmu.org.ua/ua/Savina.php
Е-пошта:	Savina.Yu.O.@nmu.one

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Практична стилістика першої іноземної мови» у рамках підготовки здобувачів рівня магістр спрямована на формування у здобувачів ґрунтовних знань про особливості функціонування англійської мови у різних стилістичних варіантах. Вона охоплює вивчення мовних засобів, що забезпечують ефективну комунікацію у різних текстових жанрах, а також опанування принципів організації та структурних особливостей текстів англійської мови з урахуванням їх функціонально-стильової специфіки.

Курс акцентує увагу на практичному застосуванні стилістичних знань у професійній діяльності, включно з аналізом і відтворенням текстів різного функціонального призначення. Студенти знайомляться з нюансами лексико-граматичних і синтаксичних конструкцій, специфікою використання мовних засобів для передачі стилістичних та прагматичних відтінків, а також із засобами вираження емоційних, оцінних і концептуальних компонентів повідомлення. Здобувачі набувають системних знань, необхідних для аналізу текстів, підготовки перекладів і використання стилістичних стратегій у професійній практиці.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови» є формування у здобувачів глибоких і системних знань із практичної стилістики англійської мови, опанування теоретичних і методологічних основ стилістичного аналізу текстів, а також розвиток практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності перекладача

та фахівця з міжкультурної комунікації. Дисципліна спрямована на підготовку фахівця, здатного аналізувати мовні явища англійської мови в різних функціонально-стильових контекстах, визначати стилістичні особливості текстів, ефективно застосовувати мовні засоби для досягнення комунікативних цілей та адекватно відтворювати стилістично й прагматично забарвлену інформацію під час перекладу та професійної комунікації. Особлива увага приділяється розвитку здатності здобувачів здійснювати зіставний аналіз англійських і українських текстів, враховувати культурні, соціальні та комунікативні аспекти, а також використовувати здобуті знання для оптимального відображення позамовних реалій і забезпечення адекватності перекладу в різних функціонально-стильових жанрах.

Завдання курсу:

- повторення теоретичних основ стилістики англійської мови та функціонально-стильових особливостей текстів різних жанрів;
- опанування методів практичного стилістичного аналізу текстів і застосування мовних засобів для досягнення комунікативних цілей;
- формування навичок зіставного аналізу англійських та українських текстів і адекватного відтворення стилістичних особливостей у перекладі;
- розвиток міжкультурних компетенцій та умінь враховувати культурний і соціальний контекст мовлення;
- інтеграція теоретичних знань і практичних умінь для підготовки магістранта до професійної діяльності перекладача та фахівця з міжкультурної комунікації.

3. Результати навчання:

Після завершення курсу здобувачі здатні:

- вести дискусії та брати участь у професійному діалозі, демонструючи розуміння культурного та соціального контексту;
- враховувати жанрові особливості художніх текстів, здійснювати їх переклад із відтворенням емоційних, авторських і стилістичних особливостей, з урахуванням застосованих художніх прийомів;
- здійснювати літературне редагування текстів різних стилів і жанрів;
- аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сфері перекладознавства та стилістики;
- планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладні дослідження у галузі філології, застосовуючи здобуті теоретичні та практичні знання.

4. Структура курсу ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Теоретичні аспекти стилістики: об'єкт, предмет, завдання та базові поняття з урахуванням міжмовної та міжкультурної перспективи.	Обговорення теоретичних визначень стилістики, її об'єкта та предмета. Аналіз прикладів текстів різних стилів англійської мови для визначення стилістичних особливостей. Групова робота: складання схем або таблиць, що демонструють взаємозв'язок об'єкта і предмета стилістики та їх застосування у текстах. Дискусія: роль стилістики в розумінні функціонування англійської мови та її практичне значення для перекладу і міжкультурної комунікації.
--	---

Тема 2 Функціональні стилі сучасної англійської мови. Розмовний, науковий та офіційно-діловий стилі.	Обговорення поняття тексту, його структурних і семантичних категорій. Аналіз прикладів текстів різних функціональних стилів (розмовний, науковий, офіційно-діловий). Групова робота: класифікація текстів за функціональним стилем і визначення стилістичних маркерів. Вправи на порівняння особливостей англійських текстів різних стилів з українськими аналогами. Дискусія про практичне застосування знань про функціональні стилі у перекладі та міжкультурній комунікації.
Тема 3 Функціональні стилі сучасної англійської мови. Художній стиль. Газетний і публіцистичний стилі.	Аналіз прикладів текстів із художньою та публіцистичною стилістикою для виявлення ритму, рими, алітерації, асонансу та звуконаслідування. Вправи на визначення стилістичних функцій пунктуації у тексті. Практичні завдання: створення власних текстових уривків із використанням фонетичних і графічних прийомів для підсилення емоційного й стилістичного ефекту. Групова робота: обговорення впливу фонетичних та графічних засобів на сприйняття тексту та його переклад. Дискусія: порівняння ефектів використання фонетичних і графічних прийомів у англійських і українських текстах.
Тема 4 Стилiстична семасiологiя. Фiгури заміщення.	Аналіз прикладів текстів англійською мовою для виявлення гіперболи, мейозису, літоти, метонімії, синекдохи, перифрази, евфемізмів, епітетів, антономазії, персоніфікації, алегорії та іронії. Порівняння використання цих прийомів у англійських та українських текстах. Практичні вправи: створення власних текстів із застосуванням фігур заміщення для досягнення стилістичного ефекту. Групова робота: редагування текстів з метою підсилення виразності за допомогою лексико-семантичних прийомів. Дискусія про вплив фігур заміщення на емоційне забарвлення та комунікативну ефективність тексту.
Тема 5 Стилiстична семасiологiя. Фiгури сумісності.	Аналіз текстів англійською мовою для виявлення синонімів, порівнянь, оксюморонів, антитез, зевгми, каламбурів, градацій та парадоксів. Порівняння використання цих фігур у англійських та українських текстах, обговорення перекладу та збереження стилістичних ефектів.

	Практичні вправи: створення власних уривків із застосуванням фігур суміщення для посилення виразності та стилістичного забарвлення. Робота: редагування текстів із використанням фігур суміщення для досягнення певного стилістичного ефекту. Дискусія про роль фігур суміщення в комунікативній та емоційній ефективності тексту.
Тема 6 Стилiстичне використання синтаксичних засобiв мови.	Аналіз прикладів англійських текстів на наявність еліпсису, номінативних речень, апозиопезису, повторів, тавтологій, інверсій, риторичних запитань, паралельних конструкцій, полісиндетону, асиндетону та відокремлень. Порівняння синтаксичних прийомів в англійських і українських текстах, обговорення перекладу та стилістичного ефекту. Практичні вправи: створення власних текстів із використанням синтаксичних стилістичних прийомів для підсилення виразності та емоційного забарвлення. Групова робота: редагування текстів із метою оптимального використання синтаксичних засобів для досягнення певного стилістичного ефекту. Дискусія про роль синтаксичних прийомів у комунікативній та емоційній ефективності тексту.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

1. Технічні засоби навчання.
2. Дистанційна платформа MOODLE, TEAMS.
3. Друкований та роздатковий матеріал.

6. Система оцінювання та вимоги

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре/Good

60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії здобувача за вимогами НРК до 7го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента

Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O/ = 100 a/m,$$

де a - число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m - загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

7. Політика курсу

7.1 Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2 Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3 Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою

дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквиумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6 Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які брали активну участь у всеукраїнських або міжнародних науково-практичних конференціях (у формі виступу з доповіддю чи публікації тез), отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7 Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови».

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Білоконенко Л. Українська стилістика і риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2024.
2. Єфімов Л.П., Ясінецька О.А. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посiбник. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. – 240 с.
3. Кухаренко В.А. Практикум зі стилістики англійської мови. Підручник. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. – 160 с.
4. Shevchenko I. Academic English: Writing articles and conference papers : teaching guide [Electronic resource]. Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2023.

Допоміжні

1. Fabian M. Stylistics: Theory and Practice. Part I. Academic Textbook. Department of British and American Studies, Faculty of Arts, Pavol Jozef Šafárik University in Košice. Košice. 2021. 99p.
2. Савіна Ю.О. Матеріали для практичного опрацювання з дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови» для здобувачів ступеня магістр освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія. Дніпро: НТУ «ДП». 2004. 13с.
3. Савіна Ю.О. Матеріали для самостійного опрацювання з дисципліни «Практична стилістика першої іноземної мови» для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія. Дніпро: НТУ «ДП». 2004. 12 с.